

PSO Pasaulinė antimikrobinio atsparumo sustabdymo strategija

Rekomendacijų santrauka

1. Pacientams ir bendrai visuomenei

1. Mokyti pacientus ir visą visuomenę teisingo antibiotikų vartojimo.
2. Mokyti pacientus apie infekcijų profilaktikos priemonių, tokių kaip vakcinacija, infekcijų perdavimo išvengimas, svarbą.
3. Mokyti pacientus paprastų infekcijos prevencijos priemonių, kurios įgalintų išvengti infekcijos perdavimo namuose, t.y. – rankų plovimo, maisto higienos.
4. Skatinti pacientus laiku kreiptis į medikus.
5. Mokyti pacientus apie alternatyvius gydymo metodus, galinčius sėkmingai sumažinti skausmą, karščiavimą, ir taip užkirsti kelią savigydai.

2. Vaistų platintojams ir skyrėjams

Mokymas

1. Mokyti visas vaistus skiriančiųjų (gydytojų, veterinarijos gyd.) bei platinančių grupes apie teisingo antimikrobinų vaistų vartojimo ir kovos su atsparumu svarbą.
2. Mokyti visus vaistus skiriančiuosius apie ligų prevencijos ir infekcijų kontrolės priemones.
3. Skatinti ikidiplominį ir podiplominį gydytojų mokymą apie tikslų pagrindinių infekcijų diagnozavimą ir teisingą gydymą.
4. Įpareigoti gydytojus ir vaistų platintojus mokyti visuomenę apie antimikrobinų vaistų vartojimą ir paskirto gydymo laikymosi svarbą.
5. Mokyti visus vaistus skiriančiuosius apie visus jų skyrimą įtakojančius faktorius, tokius kaip ekonominės sąlygos, reklama ir farmacijos pramonės skatinimas.

Valdymas, rekomendacijos

1. Gerinti antimikrobinų medžiagų vartojimą skiriant didesnę priežiūrą ir pagalbą klinikiniam darbui, ypatingai diagnostikos ir gydymo strategijoms.
2. Vykdyti vaistų skyrimo ir platinimo auditą.
3. Skatinti gydymo rekomendacijų ir algoritmų rengimą ir įgyvendinimą, užtikrinant teisingą antimikrobinų medžiagų vartojimą.
4. Suteikti galią asmenims, atsakingiems už vaistų žinynus, riboti antimikrobinų vaistų skyrimą, parenkant tinkamiausius.

Reguliavimas

1. Įteisinti, kad išduodant profesines licenzijas skiriantiesiems vaistus, būtų privalomas jų apmokymas ir tobulinimasis.

3. Ligoninėms

Nors didžioji dalis antimikrobinų vaistų yra suvartojama visuomenėje (ambulatoriniam gydymui), šių vaistų suvartojimo intensyvumas ligoninėse yra ryškiai didesnis; todėl ligoninės yra ypatingai svarbios kovojant su antimikrobinu atsparumu.

Valdymas

1. Įgyvendinti infekcijų valdymo programas, paremtas gera praktika, kurios apimtų efektyvią kovą su antimikrobinu atsparumu.
2. Įkurti ligoninėse efektyvius vaistų komitetus, kurie stebėtų antimikrobinų vaistų vartojimą.

3. Parengti ir laiku atnaujinti antimikrobinio gydymo ir profilaktikos rekomendacijas bei ligininės antimikrobinų vaistų sąrašus.
4. Monitoruoti antimikrobinų vaistų vartojimą, įskaitant kiekius ir spektrą, duomenis pateikiant gydytojams.

Diagnostikos laboratorijos

1. Užtikrinti ligininės lygį atitinkančias mikrobiologijos laboratorijos paslaugas.
2. Užtikrinti tinkamų diagnostinių testų atlikimą, mikroorganizmų identifikavimą ir jautrumo antimikrobiniam vaistams nustatymą, jų kokybės kontrolę bei savalaikį ir tinkamą rezultatų pranešimą.
3. Užtikrinti, kad laboratorijų duomenys būtų tinkamai registruojami, pageidautina tokiose duomenų bazėse, kurias galima būtų panaudoti savalaikiai dažniausių sukėlėjų atsparumo ir infekcijų klinicinei ir epidemiologinei priežiūrai.

Santykiai su vaistų pramone

1. Stebėti ir kontroliuoti farmacinių kompanijų reklaminę veiklą ligininėje ir užtikrinti, kad jų veikla būtų tik mokomoji.

4. Antimikrobinų preparatų vartojimas gyvuliams

Vis daugiau tyrimų patvirtina ryšį tarp antimikrobinų preparatų vartojimo gyvulių auginime ir plačiai paplitusių sukėlėjų atsparumo atsiradimo. Šis atsparumas turi įtakos gyvulių sveikatai ir žmonių sveikatai, kai tų gyvulių mėsa vartojama maistui. Tinkamo antimikrobinų vaistų vartojimo ir kovos su atsparumu principai šioje srityje yra panašūs kaip ir medicinoje. PSO pasauliniai kovos su atsparumo plitimu tarp gyvūnų principai buvo patvirtinti 2000 m. Ženevoje, kaip atskiras dokumentas. Šių rekomendacijų santrauka:

1. Reikalauti, kad visi antimikrobiniai vaistai būtų tik receptiniai.
2. Jei nėra specialiai vertinamas poveikis visuomenės sveikatai, negali būti vartojami tie vaistai, kurie naudojami žmonių gydymui.
3. Sukurti antimikrobinų vaistų suvartojimo stebėjimo sistemą.
4. Prieš registruojant naujus preparatus, įdiegti jų įvertinimą, ar nesukelia kryžminio atsparumo žmonių naudojamiems antimikrobiniam vaistams.
5. Stebėti sukėlėjų atsparumą, kad laikų pastebėti atsirandantį atsparumą ir imtis tinkamų valdymo priemonių.
6. Parengti rekomendacijas veterinarijos specialistams, kad sumažinti antimikrobinų preparatų vartojimą ir neteisingą vartojimą.

5. Nacionalinės vyriausybės ir sveikatos sistemos

Sėkmingai kovai su atsparumo plitimu labai svarbus vyriausybinis supratimas ir palaikymas. Tai labai reikalinga ir teisingiems santykiams su farmacinėmis kompanijomis palaikyti.

Propagavimas ir tarpsektorinis bendravimas

1. Paskelbti antimikrobinį atsparumą nacionaliniu prioritetu; Sudaryti nacionalinę tarpsektorinę darbo grupę (jos nariais turėtų būti sveikatos, veterinarijos, žemės ūkio, vaistų pramonės, vyriausybės, spaudos, vartotojų ir kt. atstovai); Skirti lėšų kovos su antimikrobinio atsparumo plitimu priemonėms – teisingam vaistų vartojimui, infekcijų prevencijai ir valdymui, moksliniams tyrimams; Parengti indikatorius, kurių pagalba būtų galima stebėti kovos su antimikrobinu atsparumu efektyvumą.

Reguliavimas

1. Įkurti efektyvią vaistinių (ir kt. vaistų išdavimo taškų) registravimo schemą.
2. Užtikrinti, kad antimikrobiniai vaistai būtų išduodami tik pagal receptus.

3. Susieti receptinį antimikrobinų vaistų statusą su atitinkamomis pardavimo, tiekimo ir reklamos taisyklėmis; sukurti mechanizmus, kurių pagalba galima būtų stebėti nustatytos tvarkos laikymąsi.
4. Užtikrinti, kad šalyje būtų registruojami tik tarptautinius kokybės, saugumo ir efektyvumo standartus atitinkantys antimikrobiniai vaistai.
5. Sukurti teisinius reikalavimus, kad gamintojai rinktų ir teiktų duomenis apie antimikrobinų medžiagų paskirstymą (įskaitant importą, eksportą).
6. Sukurti ekonominius svetus palankius tinkamiems antimikrobiniam preparatams.

Tvarka ir rekomendacijos

1. Sukurti ir nuolat atnaujinti nacionalines Standartinio gydymo rekomendacijas ir siekti jų laikymosi.
2. Sudaryti būtinųjų vaistų sąrašą, suderintą su nacionalinėmis Standartinio gydymo rekomendacijomis ir užtikrinti jame esančių vaistų prieinamumą.
3. Didinti imunizacijos apimtį bei gerinti kitų infekcijų prevencijos priemonių prieinamumą, kad sumažinti antimikrobinų vaistų poreikį.

Mokymas

1. Vykdyti reikiamą ikidiplominį ir podiplominį sveikatos specialistų mokymą apie tinkamo antimikrobinų vaistų vartojimo svarbą ir kovą su antimikrobinu atsparumu, kad užtikrinti efektyvesnę Standartinio gydymo rekomendacijų laikymąsi.
2. Užtikrinti, kad visi skiriantys vaistus turėtų galimybę naudotis reikalinga literatūra.

Atsparumo, antimikrobinų vaistų vartojimo ir ligų poveikio epidemiologinė priežiūra

1. Numatyti ir įsteigti referens mikrobiologijos laboratoriją, kuri koordinuotų efektyvią epidemiologiškai pagrįstą pagrindinių sukėlėjų atsparumo visuomenėje ir ligoninėse, priežiūros sistemą.
2. Adaptuoti ir įdiegti PSO modelines sistemas antimikrobinio atsparumo priežiūroje ir užtikrinti duomenų perdavimą nacionalinei darbo grupei, institucijoms, rengiančioms Standartinio gydymo rekomendacijas, vaistų vartojimą reglamentuojančioms institucijoms bei vaistų skyrėjams.
3. Įkurti antimikrobinų vaistų suvartojimo ligoninėse ir visuomenėje priežiūros sistemą ir sujungti jos duomenis su atsparumo ir infekcijų priežiūros sistemomis.
4. Įkurti pagrindinių infekcinių ligų ir sindromų priežiūros sistemą, atsižvelgiant į šalies prioritetus, ir susieti šios sistemos duomenis su kitomis priežiūros sistemomis.

6. Vaistų ir vakcinų kūrimas

1. Užtikrinti bendradarbiavimą tarp gamintojų, valstybinių organizacijų ir akademinų institucijų ieškant naujų vaistų ir vakcinų.
2. Skatinti vaistų kūrimo programas, kurios siekia optimizuoti gydymo režimus, darant juos saugesniais, efektyvesniais ir mažiau palankiais atsparumui vystytis.
3. Skatinti gamintojus investuoti į naujų antimikrobinų vaistų kūrimo tyrimus.
4. Derinti greito vaisto įdiegimo (fast track marketing) taktiką naujiems saugiams vaistams.

7. Farmacinių firmų reklama

1. Įdiegti reikalavimus, kad farmacinės kompanijos vykdydamos reklamą laikytųsi nacionalinių ir tarptautinių reikalavimų.
2. Užtikrinti, kad nacionaliniai reikalavimai numatytų tiesioginės reklamos vartotojams tvarką, įskaitant reklamą internete.
3. Įdiegti reklamos taisyklių laikymosi kontrolės sistemą.

4. išsiaiškinti ir pašalinti ekonominius svertus, remiančius neteisingą antimikrobinių vaistų vartojimą.

8. Tarptautiniai antimikrobinių vaistų atsparumo valdymo aspektai

1. Skatinti bendradarbiavimą tarp vyriausybių, nevyriausybių organizacijų, profesinių sąjungų ir tarptautinių agentūrų siekiant sureikšminti antimikrobinių vaistų atsparumo svarbą.
2. Antimikrobinių vaistų suvartojimo ir antimikrobinių vaistų atsparumo priežiūros sistemų informaciją laikyti tarptautinės visuomenės turtu, svarbiu jos sveikatai, ir prie to turi prisidėti visos vyriausybės.
3. Skatinti vyriausybes, nevyriausybines organizacijas, profesines sąjungas ir tarptautines agentūras remti tarptautinių tinklų, turinčių tinkamą infrastruktūrą ir patyrusius specialistus, steigimą; šie tinklai galėtų vykdyti epidemiologiškai pagrįstą antimikrobinių vaistų atsparumo ir antimikrobinių vaistų suvartojimo priežiūrą ir pateikti informaciją tinkamai kovai su atsparumu.
4. Remti vaistų labdarą prisilaikant Jungtinių tautų rekomendacijų.
5. Skatinti kurti tarptautines stebėtojų komandas, pasirengusias vykdyti farmacijos gamyklų vertinimą.
6. Skatinti naujų vaistų kūrimą didžiausią rūpestį keliančioms ligoms gydyti.
7. Sudaryti mokslinių tyrimų galimų rėmėjų, suinteresuotų kovos su antimikrobiniu atsparumu, tarptautinę duomenų bazę.
8. Kurti naujas ir sustiprinti senas mokslinių tyrimų programas, siekiant pagerinti kovos su antimikrobiniu atsparumu tyrimų planavimą, rengimą ir vykdymą.